

«تہوارات 36 - قسم»

«زہ فانیہ»

© مۇقەددەس كىتاب 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«ئۇيغۇرچە كالام تەرجىمىسى»

تەۋرات 36 - قىسىم

«زەفانىيا»

(زەفانىيا پەيغەمبەرنىڭ كىتابى)

كىرىش سۆز

پەيغەمبەر ئۆزى

زەفانىيا - «ياھ» (پەرۋەردىگار) ئەتىۋارلايدۇ» ياكى ««ياھ» قوغدايدۇ» دېگەننى بىلدۈرىدۇ. ئۇنىڭ ئاتىسىنىڭ ئىسمى «كۇشى» بولۇپ، «ئېفىئوپىيەلىك» دېگەن مەنىدە بولۇپ، بەلكىم زەفانىيانىڭ ئاتىسى كۇشى ياكى چوڭ ئاتىسى گەدالىيانىڭ ئېفىئوپىيە بىلەن مەلۇم مۇناسىۋىتى بولۇشى كېرەك. زەفانىيا كىتابىدا ئىككى قېتىم ئېفىئوپىيەنى تىلغا ئالدى. ئۇ يەنە ئۆزىنىڭ ھەزەكىيا پادىشاھنىڭ چەۋرە ئوغلى ئىكەنلىكىنى بىزگە ئۇقتۇرىدۇ - سەۋەبى، باشقىلارنىڭ ئۆزىنى «ئېفىئوپىيەلىك» دەپ ئويلاپ قالماستىن ئۇچۇندۇر (زەفانىيا يەھۇدىي بولمىغان بولسا، يەھۇدىيلار ئۇنى ئۆزلىرىگە پەيغەمبەر دەپ ھېسابلىمايتتى). تەۋراتتىكى باشقا قىسىملاردىن زەفانىيا توغرىلىق خەۋىرىمىز يوق.

يېزىلغان ۋاقتى

زەفانىيا پەيغەمبەر بېشارەتلىرىنىڭ يوسىيا پادىشاھ تەختكە ئولتۇرغان ۋاقىتلاردا (مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 640-609-يىلى) يېزىلغانلىقىنى ئۇقتۇرىدۇ. شىمالىي پادىشاھلىق، يەنى «ئىسرائىل» يۈز يىل ئىلگىرى يوقىتىلغانىدى. يەھۇدانىڭ

پادشاھى يوسىيا مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 621-يىلى ئوچۇق-ئاشكارا ھالدا بۇتپەرەسلىكنى يوقىتىدىغان تولۇق ئىسلاھاتنى يولغا قويدۇ. بەزى ئالىملار، بۇ ئىسلاھاتنىڭ ئىزچىل ئېلىپ بېرىلىشىغا تۈرتكە بولغىنى دەل زەفانىيەنىڭ بېشارىتى ئىدى، شۇڭا كىتاب شۇ يىلدىن بۇرۇن يېزىلغان، دەپ قارايدۇ. زەفانىيا پەيغەمبەرنىڭ نىنەۋە شەھرىنىڭ ۋەيران بولىدىغانلىقىنى ئالدىنلا ئېيتقىنىغا قارىغاندا، بېشارەتلەر چوقۇم مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 612-يىلىدىن بۇرۇن جاكارلانغان. دېمەك، ئۇ ناھۇم، ھاباككۇك ۋە يەرەمىيا پەيغەمبەر بىلەن زامانداش ئىدى.

زەفانىيانىڭ يېرۇسالېمدىكى كىچىك مەھەللىلەرنى تىلغا ئالغانلىقى ئۇنىڭ يېرۇسالېمدا تۇرغان ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ.

كىتابنىڭ ئارقا كۆرۈنۈشى

يوسىيا يەھۇدانىڭ ئەڭ ھەققانىي پادشاھلىرىنىڭ بىرى بولغان. ئۇنىڭ چوڭ ئاتىسى مانەسسە ۋە ئاتىسى ئامون يەھۇدادا ئۆتكەن پادشاھلار ئىچىدە رەزىل پادشاھلاردىن بولۇپ، ئۇلار ئۆلگەندىن كېيىن، يوسىيا تەختتە ئولتۇرغاندا ئەمدىلا سەككىز ياشقا كىرگەنىدى. چوڭ ئاتىسى ھۆكۈمرانلىق قىلغان 55 يىلنىڭ ئىچىدە نۇرغۇن يامان تەسىرلەرنى قالدۇرغانىدى. ئاممىۋى سورۇنلاردىمۇ بۇتپەرەسلىك، سېپەرگەرلىك، پالچىلىق، ھەرخىل زۇلۇم-زوراۋانلىقنى كۆرگىلى بولاتتى. يوسىيا يىگىرمە ياشقا كىرگەندە بۇلارغا تاقابىل تۇرۇشنى باشلاپ، «ئىسلاھات»نى يولغا قويدى. بىراق زەفانىيانىڭ پەيغەمبەرلىك ئىزلىرىنى باسقان يەرەمىيا پەيغەمبەرنىڭ تەۋراتتىكى «يەرەمىيا» دېگەن يازمىسىدىن بىلىمىزكى، مۇشۇنداق بۇتپەرەسلىك ۋە زۇلۇم-زوراۋانلىق يوقىماسىتىن يوشۇرۇن ھالدا داۋاملاشقان، يوسىيا ھەتتا ئۆز ئوردىسىدىكى ھاكىملارنىڭ ياكى كاھىنلارنىڭ چىرىكلىكىنى يوقىتالمىغانىدى.

زەفانىيا مۇنداق دەيدۇ: - «ئۇنىڭ (يېرۇسالېمنىڭ) ئوتتۇرىسىدا بولغان ئەمىرلىرىنىڭ ھەممىسى ھۆكرەيدىغان شىرلار، ئۇنىڭ سوراقچىلىرى بولسا كەچلىكى ئوۋلايدىغان، ئەتىگىنى غاجلىغۇدەك ھېچنەرسە قالدۇرمايدىغان بۆرىلەردۇر» - (3:3).

كتابنىڭ تېمىسى

زەفانيا بولسا كۆزلىرىنى مەڭگۈلۈك، باقىي دۇنيادىكى ئىشلارغا تىككەن ئادەم ئىدى. ئۇنىڭ كۆڭۈل بۆلىدىغىنى ئۆز خەلقىنىڭ ئىقتىسادىي جەھەتتىن راۋاج تېپىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئۇلارنىڭ روھىي جەھەتتىن خۇدا بىلەن يېقىن مۇناسىۋەتتە بولۇشى ئىدى. بەزى پەيغەمبەرلەر (ھاباككۇك، يەرەمىيىلاردەك) كىشىلەرنىڭ دىققىتىنى خۇدانىڭ ئۆز خەلقىنى جازالاشقا ئىشلەتمەكچى بولغان ۋاسىتىسى (مەسىلەن، بابىل، ئاسۇرىيە، گرېكلار قاتارلىقلار) نىڭ ئۈستىگە قارىتىدۇ. بىراق زەفانيا ئۇنداق ئەمەس. ئۇنىڭ قەلبى يالقۇنلۇق بولۇپ، ئۇنىڭ كۆزلىرى «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى» دىكى تەپسىلىي جازالىرى ياكى جازا ۋاسىتىلىرىگە ئەمەس، بەلكى شۇ كۈنى ئۆزىگە - يەھۇداغا ۋە بارلىق ئالەمگە كېلىدىغان «ھېسابلاش كۈنى» گە تىكىلىپ قارايدۇ. شۇ كۈندە: «مەن ھەزرىتى ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادىمەن، شۇنىڭدەك «ئىخلاسمەن ئەل» بولغان ئىسرائىلنىڭ بىر ئەزاسىمەن» دېيىشنىڭ كىشىگە ھېچقانداق پايدىسى بولمايدۇ. خۇدا ھەربىر ئادەمنى شەخسەن ئايرىم-ئايرىم سوتلايدۇ.

«شۇ چاغدا شۇنداق بولىدۇكى،

مەن يېرۇسالېمنى چىراغلار بىلەن ئاخشۇرۇمەن،
ئارزاڭلىرى ئۈستىدە تىنغان شارابتەك تۇرغان-ئەندىشىسىز
ئادەملەرنى،

يەنى كۆڭلىدە: «پەرۋەردىگار ھېچ ياخشىلىقنى قىلمايدۇ،
يامانلىقنىمۇ قىلمايدۇ» دېگەنلەرنى جازالايمەن» (12:1).

«بىزنىڭ ئىنتايىن ئادىل بىر پادىشاھىمىز، يوسىيا بار» دېيىشنىڭمۇ پايدىسى يوق بولىدۇ. خۇدا دەرۋەقە «قۇربانلىق قىلىدىغان بىر كۈنى» نى بېكىتكەنىدى - بىراق بۇ كۈندىكى قۇربانلىقلار بولسا، ئۇلارنىڭ ئىبادەتخانىغا «مانا مېنىڭ ئىخلاسمەنلىكىمگە قارا!» دەپ ئېلىپ كەلگەن قۇربانلىقلىرى ئەمەس، بەلكى ئۇلارنىڭ ئۆزلىرى - دىندار ھەم گۇناھقا تولغان كىشىلەردىن ئىبارەت بولىدۇ (8-7:1).

«شۇ كۈنى مەن بوسۇغىدىن دەسىسمەي ئاتلايدىغانلارنى، يەنى
زۇلۇم-زوراۋانلىق ھەم ئالدامچىلىققا تايىنىپ خوجايىنلىرىنىڭ

ئۆيلىرىنى تولدۇرىدىغانلارنى جازالايمەن» (9:1).

مانا ئۇلار ئىنتايىن پەرھىزخۇمار بىر خەلق ئىدى - ئۇلار تولمۇ مەنسىز خۇراپىي بىر دىنىي پەرھىزنى، يەنى «يامان بولىدۇ» دېگەننى ئىنتايىن چوڭ بىلىدۇ، بىراق شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ھەرقانداق بۇلاڭچىلىق، ئالدامچىلىق، قاتىللىققا تەييار تۇرىدۇ. ئۇلار خۇراپىيلىق يولىدا «ئۆي بوسۇغىسىنى دەسسەمەيدۇ»، بىراق ئۆيىدىكى بىساتلارنى بۇلاڭ-تالاڭ قىلىپ ئۆي ئىچىدىكىلەرنى ئۆلتۈرىدۇ. «دىن» نىڭ ئادەملەرنى ئۆزىنى-ئۆزىگە ئالدىتىدىغان ماھىيىتى مانا شۇنداق تۇر. «دىن» ئادەمنى قۇتقۇزمايدۇ، قۇتقۇزۇش پەقەت ھەممىگە قادىرنىڭ ئۆزى كۆرسەتكەن نىجاتلىق يولغا بويسۇنۇپ ئۇنى قوبۇل قىلىشتۇر.

زەفانىيا پەيغەمبەر خۇدانىڭ خەلقىنىڭ ئاسىيلىقلىرىغا قاراپ ئىنتايىن ئازابلىنىدۇ. ئۇنىڭ بېشارىتىنىڭ ئۇلۇغ تېمىسى «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى» ۋە ئۇنىڭ بارلىق ئەللەرگە، يەھۇدا ھەم ئىسرائىلغا بولغان تەسىرى ئىدى. دۇنيادىكى بارلىق ئەللەر (باشقا پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدا دېيىلگىنى بويىچە، يېرۇسالېمغا ھۇجۇم قىلىش ئۈچۈن) جەڭگە يىغىلىپ، خۇدانىڭ جازاسىغا ئۇچرايدۇ (8:3). ئىسرائىل ئازاب-ئوقۇبەت تارتىش ئارقىلىق پاكىلانلاندۇرۇلۇپ، پەرۋەردىگارنى ئىزدەيدۇ (11:3-13). «يات ئەللەر» دىن تىرىك قالغانلارمۇ خۇدانىڭ يوللىرىنى ئۆگىنىپ ئۇنىڭدا ماڭىدۇ (9:3-10). خۇدا ئىسرائىلنى قايتىدىن پەلەستىنگە يىغىدۇ (14:3-20). بۇ ئىش پۈتكۈل جاھانغا ۋە خۇدا ئۆزىگىمۇ زور خۇشاللىق بولىدۇ.

زەفانىيا نىنەۋە شەھىرىنىڭ ۋەيران بولىدىغانلىقىنى ئالدىنلا ئېيتىدۇ. بۇ ئىش ئون يىلدىن كېيىن يۈز بېرىدۇ. ئۇ يەنە فىلىستىيىلەر توغرۇلۇق «قىسقا مۇددەتلىك» بېشارەت بەرگەن. بۇ بېشارەتلەرنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى ئۇنىڭ پەيغەمبەرلىكى خەلق ئالدىدا بېكىتىلىپ، يەھۇدىي خەلقىنىڭ ئۇنىڭ يازمىسىنى خۇدادىن كەلگەن دەپ تەۋرات يازمىلىرىنىڭ قاتارىغا قوبۇل قىلغانلىقىنىڭ سەۋەبى بولغان بولسا كېرەك. شۇنىڭ ئۈچۈن زەفانىيا پەيغەمبەرنىڭ كىتابى قولىمىزدا بۈگۈنگىچە تۇرۇۋاتىدۇ.

مەزمۇن: -

(ئا) پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى

(1) (3-2:1) - سوراققا تارتىشنىڭ ئومۇمىيلىقى

(2) (3:2-4:1) - يەھۇدانىڭ سوراققا تارتىلىشى

(3) (15-4:2) - ئەللەرنىڭ سوراققا تارتىلىشى

(4) (7-1:3) - يېرۇسالېمنىڭ سوراققا تارتىلىشى

(5) (8:3) - بارلىق ئەللەرنىڭ سوراققا تارتىلىشى

(ئە) ئىسرائىلنىڭ ئەسلىگە كەلتۈرۈلۈشى

(1) (10-9:3) - ئەللەرنىڭ خۇدانىڭ يېنىغا كېلىشى

(2) (13-11:3) - ئىسرائىلنىڭ خۇدانىڭ روھىدا «قايتىدىن

تۇغۇلۇش»ى

(3) (20-14:3) - ئىسرائىل خەلقىنىڭ قايتىدىن يىغىلىشى

«زەفانىيا»

(زەفانىيا پەيغەمبەرنىڭ كىتابى)

1

¹ ئاموننىڭ ئوغلى يوسىيا يەھۇداغا پادىشاھ بولغان ۋاقىتلاردا،
 ھەزەكىيانىڭ چەۋرىسى، ئامارىيانىڭ ئەۋرىسى، گەدالىيانىڭ نەۋرىسى،
 كۇشنىڭ ئوغلى زەفانىياغا يەتكەن پەرۋەردىگارنىڭ سۆزى: —

سوراققا تارتىشنىڭ ئومۇمىيلىقى

² مەن يەر يۈزىدىن ھەممىنى قۇرۇتۇۋېتىمەن، — دەيدۇ پەرۋەردىگار؛
³ — ئىنسان ھەم ھايۋاننى قۇرۇتۇۋېتىمەن،
 ئاسماندىكى ئۇچار-قاناتلار ھەم دېڭىزدىكى بېلىقلارنى،
 بارلىق پۇتلىكاشاڭلارنى رەزىل ئادەملەر بىلەن تەڭ قۇرۇتۇۋېتىمەن،
 ئىنسانىيەتنى يەر يۈزىدىن ئۈزۈپ تاشلايمەن، — دەيدۇ پەرۋەردىگار.

يەھۇدانىڭ سوراققا تارتىلىشى

⁴ — شۇنىڭ بىلەن مەن يەھۇدا ئۈستىگە،
 بارلىق يېرۇسالېملىكلەر ئۈستىگە قولۇمنى سوزىمەن؛
 مۇشۇ يەردە «بانال»نىڭ قالدۇقىنى،⁽¹⁾
 «قېمار»لارنىڭ نامىنى كاھىنلار بىلەن بىللە ئۈزۈپ تاشلايمەن؛⁽²⁾

¹ «بانالنىڭ قالدۇقى» — دېمەك «بانال» دېگەن بۇتقا چوقۇنغانلاردىن قېلىپ قالغان كىشىلەر.

² «بانال» پەلەستىندىكىلەر چوقۇندىغان بىر بۇت ئىدى. «كاھىنلار» دېگەن خۇدانىڭ مۇقەددەس ئىبادەتخانىسىدا ئىشلەيدىغان مەخسۇس «قۇربانلىق قىلغۇچىلار». «قېمار»لار بولسا ئۆزلىرىنى بۇتلارغا بېغىشلىغان «قۇربانلىق قىلغۇچىلار» ئىدى («2 پاد.» 23:23، «ھوش.» 5:10 نى)

⁵ شۇنداقلا ئۆگزىدە تۇرۇپ ئاسماندىكى جىسملارغا باش ئۇرىدىغانلارنى،
پەرۋەردىگارغا باش ئۇرۇپ، شۇنداقلا ئۇنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىپ
تۇرۇپ، «مالكام» نىڭ⁽³⁾ نامى بىلەنمۇ قەسەم قىلىدىغانلارنى،
⁶ پەرۋەردىگاردىن تەزگەنلەرنى،
پەرۋەردىگارنى ئىزدەيدىغان ياكى ئۇنىڭدىن يول سورىمىغانلارنىمۇ ئۇزۇپ
تاشلايمەن.

⁷ رەب پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرى ئالدىدا سۈكۈت قىلىڭلار؛
چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى يېقىندۇر؛
چۈنكى پەرۋەردىگار قۇربانلىقنى تەييارلىدى،
ئۇ مېھمانلارنى «تاھارەت قىلدۇرۇپ» ھالال قىلدى⁽⁴⁾؛
⁸ پەرۋەردىگارنىڭ قۇربانلىقىنىڭ كۈنىدە شۇنداق بولىدۇكى،
مەن ئەمىرلەرنى، پادىشاھلارنىڭ ئوغۇللىرىنى ۋە يات ئەللەرنىڭ كىيىملىرىنى
كىيىۋالغانلارنىڭ ھەممىسىنى⁽⁵⁾ جازالايىمەن؛

كۆرۈڭ). خۇداغا ئېتىقاد قىلغۇچى ئادەملەر بولسا، «خۇدا «قېمار» لارنى يوقىتىشى مۇقەررەر» دەپ
ئويلىسا كېرەك. بىراق بۇ ئاخىرقى جۈملىدىن قارىغاندا «كاھىنلار» بىرىنچى بولۇپ ئەيىبلەندى.
سۆزگە قارىغاندا ئۇلارمۇ بۇتپەرەس بولۇپ قالدى. شۇڭا ئۇلار «قېمار» لاردىن تېخىمۇ ئەيىبلىك،
«قېمارلار» غا نىسبەتەن ئۇلار ھەقىقەتنى ئوبدان چۈشىنىشى كېرەك ئىدى.
³ دېمىسەكمۇ «مالكام» يەنە بىر بۇت.

⁴ تەۋرات دەۋرىدىكى قۇربانلىقلاردىن بەزىلىرىنى يېڭىلى بولاتتى، قۇربانلىقلار سۇنۇلغاندا
مېھمانلارنى چاقىرىش ئادەتتىكى ئىش ئىدى. بىراق 8-9-ئايەتكە قارىغاندا، مېھمانلارنىڭ ئۆزى
بۇ «قۇربانلىق» نىڭ بىر قىسمى بولىدۇ. ئۇلارنى «تاھارەت قىلدۇرۇش»، مۇشۇ يەردە «ناپاك
نەرسىلەردىن ئايرىۋېتىش، يۇيۇش» ياكى «خۇداغا ئايرىۋېتىش» دېگەننى بىلدۈرىدۇ. ئاندىن ئۇلار
ئۆزى «قۇربانلىق» بولۇشقا «ھالال» بولىدۇ. «مېھمانلار» نىڭ كۆپىنچىسى بولسا خۇداغا قارشى
چىققانلارنىڭ نۇرغۇن جەسەتلىرىنى بەيدىغان، شۇنداقلا ئەسلىدە «ھارام بولغان» قۇشلار ۋە
ھايۋاناتلار بولىدۇ («يەش»، 6:34، «يەر»، 10:46، «ئەز»، 17:39-19 نىمۇ كۆرۈڭ).

⁵ ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئېسىدە باركى، زەفانىيا «پادىشاھنىڭ ئوغلى» ئىدى. شۇڭا ئۇ بۇ
ئوردىدىكىلەرنىڭ ئەھۋالىنى ناھايىتى ئوبدان بىلەتتى. مۇشۇنداق «مۇشۇنداق» يات ئەللەرنىڭ
كىيىملىرىنى (ئەجنەبىچە كىيىمى) كىيىۋېلىش» بەلكىم بۇتپەرەسلىككە ياكى تەكەببۇرلۇققا
مۇناسىۋەتلىك گۇناھ بولسا كېرەك.

⁹ شۇ كۈنى مەن بوسۇغىدىن دەسسەمەي ئاتلايدىغانلارنى⁽⁶⁾،
يەنى زۇلۇم-زوراۋانلىق ھەم ئالدامچىلىققا تايىنىپ، خوجايىنلىرىنىڭ
ئۆيلىرىنى تولدۇرىدىغانلارنى جازالايمەن.
¹⁰ شۇ كۈندە، - دەيدۇ پەرۋەردىگار،
«بېلىق دەۋۋازىسى»دىن «ۋايداد»،
«ئىككىنچى مەھەللە»دىن ھۆركىرەشلەر⁽⁷⁾،
دۆڭ-ئېگىزلىكلەردىن غايەت زور «گۈم-گۈم» قىلىپ ۋەيران قىلىنغان
ئاۋازلار ئاڭلىنىدۇ.
¹¹ «ھۆركىرەڭلار، ئى «ئويمانلىق مەھەللىسى»دىكىلەر؛
چۈنكى «سودىگەر خەلق»نىڭ ھەممىسى قىلىچلاندى⁽⁸⁾،
كۈمۈش بىلەن چىڭداغانلار قىرىلدى!»
¹² - ۋە شۇ چاغدا شۇنداق بولىدۇكى،
مەن يېرۇسالېمنى چىراغلار بىلەن ئاختۇرىمەن،
ئارزاڭلىرى ئۈستىدە تىنغان شارابتەك⁽⁹⁾ تۇرغان ئەندىشىسىز ئادەملەرنى،
يەنى كۆڭلىدە: «پەرۋەردىگار ھېچ ياخشىلىقنى قىلمايدۇ، يامانلىقنىمۇ
قىلمايدۇ» دېگەنلەرنى جازالايمەن.

⁶ خۇدا مۇشۇ يەردە پەيغەمبەر ئارقىلىق خۇراپىيلىقنى ئەيىبلەگەن بولسا كېرەك. «ئۆي بوسۇغىسىنى
دەسسەمەسلىك كېرەك، يامان بولىدۇ» دېگەنلىك ئېنىق بىر مىسالدۇر. ئۇلار ئەسلىدىلا تەۋراتتىكى
مۇقەددەس قانۇنغا خىلاپ بولغان مۇشۇنداق خۇراپىي ئۇششاق-چۈشەك قاندىگەر رىئايە قىلغىنى
بىلەن، زۇلۇمنى ھېچۈقەسى يوق دەپ قورقماي قىلىۋېرىدۇ.

⁷ «بېلىق دەۋۋازىسى» ھەم «ئىككىنچى مەھەللە» يېرۇسالېمنىڭ شىمالىي تەرىپىگە
جايلاشقان بولۇپ، شەھەرنىڭ باشقا ئۈچ تەرىپى تىك يار ئىدى، ھۇجۇم كەلسە دائىم شىمالىي
تەرىپىدىن كېلەتتى.

⁸ بۇ بەلكىم كىنايىلىك گەپ. ئىبرانىي تىلىدا «سودىگەر» ۋە «قانائان» دېگەنلەر ئوخشاش
بىر سۆز بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. ئىسرائىل خەلقى ئەسلى بۇتپەرەس بولغان «قانائان خەلقى»نى
پەلەستىندىن (قانائاندىن) ھەيدىۋەتكەندى. بىراق ئىسرائىل ئۆزى ھازىر «خۇدانىڭ خەلقى»
ئەمەس، بەلكى «سودىگەر خەلق» ھەم «بۇتپەرەس بىر خەلق» بولۇپ قالغان ئوخشايدۇ. ئۇلارنىڭ
قىلغان سودىسىمۇ خۇدانىڭ نەزىرىدە ھارام ئوخشايدۇ.

⁹ «ئارزاڭلىرى ئۈستىدە تىنغان شاراب» - شاراب تىنىشى ئۈچۈن ئۇزۇن ۋاقىت مىدىرلىماي
تۇرۇشى كېرەك. تىنغان «ئارزاڭلار»، (دۇغ، چۆكۈندە) ناھايىتى ئاچچىق بىر نەرسە، ئەلۋەتتە.

13 ئەمدى بايلىقلىرى ئولجا،

ئۆيلىرى بەربات بولىدۇ؛

ئۇلار ئۆيلەرنى سالغىنى بىلەن،

ئۇلاردا تۇرمايدۇ؛

ئۇرۇمزارلارنى بەريا قىلغىنى بىلەن،

ئۇلارنىڭ شارابىنى ئىچمەيدۇ.

14 پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغ كۈنى يېقىندۇر؛

بەرھەق يېقىندۇر، ئىنتايىن تېز يېتىپ كېلىدۇ؛

ئاڭلا، پەرۋەردىگارنىڭ كۈنىنىڭ ساداسى!

يېتىپ كەلگەندە پالۋانمۇ ئەلەملىك ۋارقىرايدۇ.

15 شۇ كۈنى قەھر ئېلىپ كېلىدىغان بىر كۈن،

كۈلپەتلىك ھەم دەرد-ئەلەملىك بىر كۈن،

ۋەيرانچىلىق ھەم بەرباتلىق چۈشىدىغان بىر كۈن،

زۈلمەتلىك ھەم سۈرلۈك بىر كۈن،

بۇلۇتلار ھەم قاپ-قاراڭغۇلۇق بىلەن قاپلانغان بىر كۈن،

16 ئىستېھكاملاشقان شەھەرلەرگە، سېپىلنىڭ ئېگىز پوتەيلىرىگە ھۇجۇم

قىلىدىغان،

كاناي چېلىنىدىغان، ئاگاھ سىگنالى⁽¹⁰⁾ كۆتۈرۈلىدىغان بىر كۈن بولىدۇ.

17 مەن ئادەملەر ئۈستىگە كۈلپەتلىرىنى چۈشۈرىمەن، -

ئۇلار قارىغۇلاردەك يۈرىدۇ؛

چۈنكى ئۇلار پەرۋەردىگارغا قارشى گۇناھ قىلدى؛

ئۇلارنىڭ قانلىرى توپا-چاڭدەك،

ئۇلارنىڭ ئۈچەي-قېرىنلىرى پوقتەك تۆكۈلىدۇ؛

18 پەرۋەردىگارنىڭ قەھرى چۈشكەن كۈنىدە ئالتۇن-كۈمۈشلىرى ئۇلارنى

قۇتقۇزالمىدۇ؛

بەلكى پۈتكۈل جاھان ئۇنىڭ غەزەپ ئوتى تەرىپىدىن يەۋىتىلىدۇ؛

¹⁰ ياكى «جەڭ ۋارقىراشلىرى».

چۈنكى ئۇ بارلىق يەر يۈزىدىكىلەرنىڭ ئۈستىگە مۇتلەق بىر ھالاكەت، دەھشەتلىك⁽¹¹⁾ بىر ھالاكەت چۈشۈرىدۇ.

2 ¹ يىغىلىڭلار، ئۆزۈڭلارنى يىغىڭلار، ئى نومۇسىسىز «يات ئەل»⁽¹²⁾،
² يارلىق چىققۇچە، كۈن توپاندەك تېز ئۆتۈپ كەتكۈچە،
پەرۋەردىگارنىڭ ئاچچىق غەزىپى ئۈستۈڭلارغا چۈشكۈچە،
پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپىنى ئېلىپ كېلىدىغان كۈن ئۈستۈڭلارغا چۈشكۈچە،
³ پەرۋەردىگارنى ئىزدەڭلار، ئى ئۆزىڭلارنىڭ ھۆكۈملىرىنى ئادا قىلغان زېمىندىكى
كەمتەرلەر؛

ھەققانىيلىقنى ئىزدەڭلار، كەمتەرلىكنى ئىزدەڭلار؛
ئېھتىمال سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى بولغان كۈنىدە پاناھ تاپقان بولسىلەر.

ئەللەرنىڭ سوراققا تارتىلىشى

⁴ چۈنكى گازا تاشلانغان بولىدۇ،
ئاشكېلون ۋەيرانە بولىدۇ؛
ئۇلار ئاشدودتىكىلەرنى چۈش بولمايلا ھەيدىۋېتىدۇ؛
ئەكرىن يۇلۇپ تاشلىنىدۇ.⁽¹³⁾
⁵ دېڭىز بويىدىكىلەر، يەنى قېرەت ئېلىدىكىلەرگە ۋاي!⁽¹⁴⁾

¹¹ ياكى «چاقماقتەك».

¹² «يات ئەل» — مۇشۇ يەردە ئىسرائىل خەلقى خۇداغا نىسبەتەن بۆتپەرەس بىر يات ئەلگە ئوخشايدۇ، دېگەنلىك، ئۇلارنىڭ «يىغىلىشى» بەلكىم جامائەتتە بولۇپ دۇئا-تلاۋەت بىلەن خۇدانى ئىزدەش ئۈچۈن بولسا كېرەك. ئىبرانىي تىلىدىكى «يىغىلىڭلار» دېگەن بۇ پېئىل ئادەتتە پەقەت «پاخال يىغىۋېلىش»نى كۆرسىتىدۇ، بۇ مۇشۇ يەردە ئىنتايىن كىنايىلىك گەپ بولۇپ، ئىسرائىل پاخالدەك بىر خەلق، خۇدانىڭ ئوتىدا تېزلا كۆيدۈرۈلۈش خەتىرىدە تۇرىدۇ، دېگەنلىك (2-ئايەتنى كۆرۈڭ).

¹³ بۇ شەھەرلەر فىلىستىيەدىكى بەش چوڭ شەھەرنىڭ تۆتى. ئۇلارنىڭ تەرتىپى شىمالدىن جەنۇبقا بولۇپ، ھۇجۇم شىمالىي تەرىپىدىن كېلىدىغان ئوخشايدۇ. «ئاشدودنى چۈش بولمايلا ھەيدىۋېتىدۇ» دېگەن جۈملە بەلكىم ھۇجۇم ئەتىگەندە باشلىنىپ چۈش بولغۇچە غەلىبىلىك تاماملىنىدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ. باشقا بىر خىل چۈشەنچىسى، ھۇجۇم چۈش ۋاقتىدا، يەنى ئادەم ئۇخلىغان ۋاقىتتا قىلىنىدۇ، «ئۇلار ئاشدودتىكىلەرنى چۈشتە ھەيدىۋېتىدۇ» دېگەنلىك.

¹⁴ بۇ سۆزمۇ فىلىستىيەلەرگە قارىتىلغان. «قېرەتلەر» بەلكىم «كېرەت» دىكىلەر دېگەن مەنىدە. ئۇلارنىڭ ئەسلى يۇرتى (ئوتتۇرا دېڭىزدىكى) كېرەت ئارىلى ئىدى.

پەرۋەردىگارنىڭ سۆزى ساڭا قارشىدۇر، ئى قانائان، فىلىستىيەلەرنىڭ زېمىنى!

ئاھالەڭ قالمىغۇچە مەن سېنى ھالاك قىلىمەن.

⁶ دېڭىز بويى پادىچىلار ئۈچۈن چىمەنزار،

قوي پادىلىرى ئۈچۈن قوتانلار بولىدۇ؛

⁷ دېڭىز بويى يەھۇدا جەمەتىنىڭ قالدسى ئىگىدارچىلىقىدا بولىدۇ؛

ئاشۇ يەردە ئۇلار ئوزۇقلىنىدۇ؛

ئاشكېلوننىڭ ئۆيلىرىدە ئۇلار كەچ كىرگەندە ياتىدۇ،

چۈنكى پەرۋەردىگار خۇداسى ئۇلارنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇلاردىن خەۋەر ئېلىپ⁽¹⁵⁾،

ئۇلارنى ئاسارەتتىن ئازادلىققا ئېرىشتۈرىدۇ.

⁸ مەن مۇئابنىڭ دەشنىمىنى، ئاممونيىلارنىڭ ھاقارەتلىرىنى ئاڭلىدىم؛

ئۇلار شۇنداق قىلىپ مېنىڭ خەلقىمنى مازاق قىلىپ،

ئۇلارنىڭ چېگرالىرىنى پايىمال قىلىپ ماختىنىپ كەتتى.

⁹ شۇڭا مەن ئۆز ھاياتىم بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، - دەيدۇ ساماۋى

قوشۇنلارنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگار، ئىسرائىلنىڭ خۇداسى،

مۇئاب جەزمەن خۇددى سودومدەك،

ئاممونيىلار خۇددى گوموررادەك⁽¹⁶⁾ بولىدۇ -

- يەنى چاقاقلار ۋە شورلۇقلار قاپلانغان جاي، دائىم بىر چۆل-جەزىرە

بولىدۇ؛

ھەم خەلقىمنىڭ قالدسى ئۇلاردىن ئولجا ئالىدۇ،

قۇۋىمىنىڭ قالغانلىرى بۇلارغا ئىگە بولىدۇ.

¹⁰ ئۇلارنىڭ تەكەببۇرلۇقىدىن بۇ ئىش بېشىغا كېلىدۇ،

¹⁵ ئىبرانىي تىلىدا: - «ئۇلارنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇلاردىن خەۋەر ئېلىپ...» دېگەن سۆزلەر «ئۇلارنى يوقلاپ...» دېگەن سۆزلەر بىلەنلا ئىپادىلىنىدۇ.

¹⁶ ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئېسىدا بولۇشى مۇمكىنكى، خۇدا سودوم ۋە گوموررا شەھەرلىرىنى رەزىللىكلىرى تۈپەيلىدىن ئاسماندىن ئوت چۈشۈرۈپ ۋەيران قىلىۋەتكەن.

چۈنكى ئۇلار ساماۋى قوشۇنلارنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگارنىڭ خەلقىنى مازاق قىلىپ ماختىنىپ كەتتى.

¹¹ پەرۋەردىگار ئۇلارغا دەھشەتلىك بولىدۇ؛

چۈنكى ئۇ يەر يۈزىدىكى بۇتلارنىڭ ھەممىسىنى قۇرۇتۇۋېتىدۇ؛
شۇنىڭ بىلەن ئەللەر، بارلىق چەت ئارالدىكىلەر ھەربىرى ئۆز جايىدا ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىدۇ.

¹² ئى ئېفىئوپىيىلەر، سىلەرمۇ مېنىڭ قىلچىم بىلەن ئۆلتۈرۈلسىلەر.⁽¹⁷⁾

¹³ ئۇ قولنى سوزۇپ شىمالغا تەگكۈزۈپ، ئاسۋىرىيەنى ھالاك قىلىدۇ،

نەنەۋە شەھىرىنى ۋەيرانە، چۆل-باياۋاندىك قەھەتچىلىك جاي قىلىدۇ.⁽¹⁸⁾

¹⁴ ئۇنىڭ ئوتتۇرىسىدا چارۋا پادىلىرى،

شۇنداقلا ھايۋانلارنىڭ ھەرخىللىرى ياتىدۇ؛

چۆل ھوۋقۇشى، چىرقىرىغۇچى ھوۋقۇشلار ئۇنىڭ تۈۋرۈك باشلىرىدا قونىدۇ؛

دېرىزىلىرىدىن سايراشلار ئاڭلىنىدۇ؛

بوسۇغىلىرىدا ۋەيرانىلىق تۇرىدۇ؛

چۈنكى ئۇ بۇنىڭ كېدىر ياغاچ نەقىشلىرىنى ئوچۇقچىلىقتا قالدۇرىدۇ؛

¹⁵ مانا بۇ ئەندىشىسىز ياشاپ كەلگۈچى شاد-خۇرام شەھەر،

كۆڭلىدە: «مەنلا باردۇرمەن، مەندىن باشقا بىرى يوقتۇر» دېگەن شەھەر –

ئۇ شۇنچىلىك بىر ۋەيرانە، ھايۋانلارنىڭ بىر قونالغۇسى بولۇپ قالدۇغۇ!

ئۇنىڭدىن ئۆتۈۋاتقانلارنىڭ ھەممىسى ئۇشقىرتىدۇ، قولىنى سىلكىيدۇ.⁽¹⁹⁾

¹⁷ بۇ بېشارەتتىن تەخمىنەن 80 يىلدىن كېيىن «كامبۇسس II» ئېفىئوپىيەگە تاجاۋۇز قىلدى (مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 525-يىلى). بېشارەت بۇ ۋەقەنى ياكى بولمىسا ئاخىرقى زاماندىكى بىر ۋەقەنى كۆرسىتىشى كېرەك.

¹⁸ بۇ بېشارەتلەر (12-15-ئايەتلەر) زەفانىيانىڭ سۆزلىرىدىن پەقەت بىرنەچچە يىلدىن كېيىن ئەمەلگە ئاشۇرۇلغان. مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 612-يىلى، بۈيۈك ئاسۋىرىيە ئىمپېرىيەسى پايتەختى نىنەۋە بىلەن بىللە پۈتۈنلەي بەربات قىلىندى. ئېفىئوپىيە باشقا يۇرتلاردىن يىراق بولسىمۇ، قاتتىق ھۇجۇمغا ئۇچرىدى. (12-ئايەت). زەفانىيانىڭ بۇ سۆزىنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلغانلىقىنى كۆرگەن كىشىلەر ئۇنىڭ «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى» توغرىلىق بولغان بېشارەتلىرى ھەم باشقا بېشارەتلىرىنىمۇ بەربىر ئاخىرىدا ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ، دەپ بىلگەن بولىدۇ.

¹⁹ بۇ ھەرىكەتلەر بەلكىم ھەيران بولغانلىق ياكى مازاق قىلغانلىقنى بىلدۈرىدۇ.

يېرۇسالېمنىڭ سوراققا تارتىلىشى

3

¹ ئاسىيلىق قىلغۇچى، بۇلغانغان، جەبىر-زۇلۇم يەتكۈزگۈچى شەھەرگە ۋاي!

² ئۇ ئاۋازنى ئاڭلىمىدى، تەرىپىنى قوبۇل قىلمىدى؛⁽²⁰⁾ پەرۋەردىگارغا تايانمىدى، خۇداسىغا يېقىنلاشمىدى.

³ ئۇنىڭ ئوتتۇرىسىدا بولغان ئەمىرلىرىنىڭ ھەممىسى ھۆركىرىدىغان شىرلار، ئۇنىڭ سوراقچىلىرى بولسا كەچلىكى ئوۋلايدىغان، ئەتىگىنى غاجلىغۇدەك ھېچنەرسە قالدۇرمايدىغان بۆرىلەردۇر؛

⁴ ئۇنىڭ پەيغەمبەرلىرى ۋەزىنسز، ئاسىي كىشىلەر⁽²¹⁾؛ ئۇنىڭ كاھىنلىرى⁽²²⁾ مۇقەددەس ئىبادەتخانىنى بۇلغايدىغانلار، تەۋرات-قانۇنغا بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغانلار.

⁵ ھەققانىي پەرۋەردىگار ئۇنىڭ ئوتتۇرىسىدىدۇر؛ ئۇ ھېچ ھەققانىيەتسىزلىك قىلمايدۇ؛

ھەر ئەتىگەندە ئادىل ھۆكۈمنى ئايان قىلىدۇ؛ ھۆكۈمدە كەمچىلىك يوقتۇر⁽²³⁾؛

بىراق نامەرد ئادەم ھېچ نومۇسنى بىلمەيدۇ.

⁶ — مەن ئەللەرنى ئۈزۈپ تاشلىۋەتكەنمەن، ئۇلارنىڭ ئىستىھكام پۈتەيلىرى ۋەيرانىدۇر؛

²⁰ «ئاسىيلىق قىلغۇچى، بۇلغانغان، جەبىر-زۇلۇم يەتكۈزگۈچى شەھەرگە ۋاي! ئۇ ئاۋازنى ئاڭلىمىدى، تەرىپىنى قوبۇل قىلمىدى» — بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغۇچى يېرۇسالېمدىكىلەر بەلكىم زەفانىيا يەنە ئاسۇرىيەنىڭ گۇناھلىرىنى ئەيىبلەۋاتىدۇ، دەپ ئويلىشى مۇمكىن ئىدى. بىراق كېيىنكى سۆزلىرىدىن ئاڭلىغۇچىلار تۇيۇقسىز: «ئۇنىڭ ئەيىبلىگىنى نىنەۋە ئەمەس، بەلكى بىز يېرۇسالېمدىكىلەر ئىكەنمىز!» دەپ ھەيران قالغان، شۇنداقلا خاپا بولغان بولۇشى مۇمكىن ئىدى. «ئاۋاز» نىڭ كىمىنىڭ ئىكەنلىكىنى زەفانىيا پەيغەمبەر دېمەيدۇ؛ چۈنكى ئۇنىڭغا نىسبەتەن بۇ دۇنيادا ئاڭلىغۇدەك پەقەت بىرلا ئاۋاز بار، يەنى پەرۋەردىگارنىڭكىدۇر.

²¹ «پەيغەمبەرلىرى» ساختا پەيغەمبەرلەر، ئەلۋەتتە.

²² «كاھىنلار» مۇقەددەس ئىبادەتخانىدا پۇقرالار ئۈچۈن مەخسۇس قۇربانلىقنى كۆيدۈرگۈچى خادىملار.

²³ ياكى «ئۇ (پەرۋەردىگار) ھۆكۈملىرىنى ئادا قىلماي قالمايدۇ».

كوچىلىرىنى ھېچبىر ئادەم ئۆتمىگۈدەك قىلىپ خارابە قىلغانمەن؛
 شەھەرلىرى ئادەمزاۋاتسىز، ھېچ تۇرغۇچىسى يوق قىلىنىپ ھالاك بولغان.⁽²⁴⁾
⁷ مەن: «پەقەت مەندىن قورقۇڭلار، تەرىپىنى قوبۇل قىلىڭلار» – دېدىم.
 شۇنداق بولغاندا ئۇنىڭغا ھەممە بېكىتكەنلىرىم چۈشۈرۈلمەي، ماكانى ھېچ
 خانىۋەيران بولماس.⁽²⁵⁾
 بىراق ئۇلار بالدۇرلا ئورنىدىن تۇرۇپ⁽²⁶⁾، ھەممە ئىشلىرىنى ھارام قىلىۋەتتى.

بارلىق ئەللەرنىڭ سوراققا تارتىلىشى

⁸ شۇڭا مېنى كۈتۈڭلار، – دەيدۇ پەرۋەردىگار،
 مەن گۇۋاھلىق بېرىشكە⁽²⁷⁾ ئورنۇمدىن قوزغالغان كۈنگىچە –
 چۈنكى مېنىڭ قارارىم – ئەللەرنى يىغىش،
 پادىشاھلىقلارنى جەم قىلىشتىن ئىبارەتكى،
 ئۇلارنىڭ ئۈستىگە قەھرىمنى،
 ھەممە دەھشەتلىك ئاچچىقىمنى بېشىغا تۆكۈش ئۈچۈندۇر.
 چۈنكى يەر يۈزىنىڭ ھەممىسى ئاچچىق غەزىپىمنىڭ ئوتى بىلەن
 كۆيدۈرۈۋېتىلىدۇ.

ئىسرائىلنىڭ ئەسلىگە كەلتۈرۈلۈشى، ئەللەرنىڭ خۇدانىڭ يېنىغا كېلىشى

⁹ چۈنكى شۇ تاپتا بارلىق ئەللەرنىڭ پەرۋەردىگارىنىڭ نامىغا ندا قىلىپ
 چاقىرىشى ئۈچۈن،

²⁴ يات ئەللەر ئارىسىدىكى بۇ ۋەقەلەر، شۈبھىسىزكى، ئىسرائىلغا ساۋاق، ئاگاھ ۋە مىسال بولۇشى
 كېرەك ئىدى.

²⁵ باشقا بىرخىل تەرجىمىسى: «ئۇنداق بولغاندا ئۇنىڭغا بېرىلىدىغان ھەممە جازالىرى نېمە
 بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئۇنىڭ ماكانى ھېچ ئۈزۈلمەيدۇ».

²⁶ دېمەك، تلغا ئېلىنغان «ھارام ئىشلار»نى قىلىشقا ناھايىتى ئالدىراقتىن ئالدىنقىدى.

²⁷ «گۇۋاھچىلىق بېرىش» دېگەننىڭ باشقا بىرخىل تەرجىمىسى «ئوۋنى ئېلىش».

ئۇنىڭ خىزمىتىدە بىر جان بىر تەن بولۇشى ئۈچۈن،
 مەن ئۇلارنىڭ تىلىنى ساپ بىر تىلغا ئايلاندۇرىمەن،
 10 چۈنكى ئېفىئوپىيە دەريالىرىنىڭ نېرىسىدىن⁽²⁸⁾ مېنىڭ دۇئا-
 تىلاۋەتچىلىرىم،
 يەنى مەن تارقاتقانلارنىڭ قىزى⁽²⁹⁾،
 ماڭا سۇنۇلغان ھەدىيەنى ئېچىپىلدۇ.

ئىسرائىلنىڭ خۇدانىڭ روھىدا «قايتىدىن تۇغۇلۇشى»

11 شۇ كۈنى سەن ماڭا ئاسىيلىق قىلغان بارلىق قىلمىشلىرىڭ تۈپەيلىدىن
 ئىزا تارتىپ قالمايسەن؛
 چۈنكى شۇ تاپتا مەن تەكەببۇرلۇققۇڭدىن خۇشاللىنىپ كەتكەنلەرنى
 ئاراڭدىن ئېلىپ تاشلايمەن،
 شۇنىڭ بىلەن سەن مۇقەددەس تېغىم تۈپەيلىدىن⁽³⁰⁾ ھالىڭنى ئىككىنچى
 چوڭ قىلمايسەن؛
 12 ۋە مەن ئاراڭدا كەمتەر ھەم مىسكىن بىر خەلقنى قالدۇرىمەن،
 ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ نامىغا تايىنىدۇ.
 13 ئىسرائىلنىڭ قالدسى⁽³¹⁾ نە قەبىلىك قىلمايدۇ،

²⁸ ئېفىئوپىيە ناھايىتى چەت جاي بولۇپ، توۋا قىلىش پۇرسىتى جاھاننىڭ چەتلىرىگىچە بولىدۇ،
 دەپ كۆرسىتىدىغان بىر مىسالدۇر.

²⁹ «مېنىڭ دۇئا-تىلاۋەتچىلىرىم، يەنى تارقاتقانلارنىڭ قىزى» دېگەنلىك بەلكىم تارقىلىپ كەتكەن،
 ئەمما توۋا قىلغان ئىسرائىللارنى كۆرسىتىدۇ: «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى» شۇنچە دەھشەتلىك بولغىنى
 بىلەن (8-ئايەت)، 9-10-ئايەتتىكى بېشارەتلەر خۇدانىڭ مېھرى-شەپقىتىگە ھەتتا شۇ كۈندىمۇ
 ئېرىشىش ئىمكانىيىتى بارلىقىنى ئىسپاتلايدۇ.

³⁰ «تېغىم تۈپەيلىدىن» — ياكى «تېغىمدا» ياكى «تېغىم ئۈستىدە».

³¹ «ئىسرائىلنىڭ قالدسى» — تەۋراتتىكى پەيغەمبەرلەرنىڭ كىتابلىرىدا كۆپ كۆرۈلىدىغان تېما
 ياكى ماۋزۇدۇر. ئىسرائىل خەلقىنىڭ كۆپ قىسمى خۇدادىن يىراقلىشىپ كەتكەن بولسىمۇ، ئۇلار
 ئارىسىدا خۇدانىڭ مېھرى-شەپقىتى بىلەن، ئۆزىگە سادىق بىر «قالدى»نىڭ ھامان ھەردائىم
 تېپىلىدىغانلىقى كۆرسىتىلىدۇ.

نە يالغان سۆزلىمەيدۇ،
نە ئۇلارنىڭ ئاغزىدىن ئالدامچى تىل تېپىلمايدۇ؛
ئۇلار بەلكى ئوزۇقلىنىپ، ياتىدۇ،
ھېچكىم ئۇلارنى قورقۇتمايدۇ.

ئىسرائىلنىڭ قايتىدىن يىغىلىشى — ئاخىرقى زاماندىكى شاد-خۇراملىق بىر كۈي

¹⁴ يايىراپ-ياشنا، ئى زىئون قىزى!
تەتەنە قىلىپ ۋارقىرا، ئى ئىسرائىل!
پۈتۈن قەلبىڭ بىلەن خۇشال بولۇپ شادلان، ئى يېرۇسالېمنىڭ قىزى!
¹⁵ پەرۋەردىگار سېنى جازالايدىغان ھۆكۈملەرنى ئېلىپ تاشلىدى،
دۈشمىنىڭنى قايتۇرۇۋەتتى؛
ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى پەرۋەردىگار ئاراڭدۇر؛
يامانلىقنى ئىككىنچى كۆرمەيسەن.
¹⁶ شۇ كۈنى يېرۇسالېمغا ئېيتىلىدۇكى،
«قورقما، ئى زىئون!
قوللىرىڭ بوشاپ، ساڭگىلاپ كەتمىسۇن!
¹⁷ پەرۋەردىگار خۇدايىڭ ئاراڭدا،
قۇتقۇزىدىغان قۇدرەت ئىگىسىدۇر!
ئۇ شادلىق بىلەن ئۈستۈڭدە شادلىنىدۇ؛
ئۆز مېھىر-مۇھەببىتىدە ئارام ئالىدۇ؛
ئۈستۈڭدە ناخشىلار ئېيتىپ يايىراپ-ياشنايدۇ.
¹⁸ جەمئىيەت سورۇنلىرىدىكى نومۇسىز ئىبادەت تۈپەيلىدىن ئاراڭلاردىن
ئازابلانغانلارنى يىغمەن؛
بۇلارنىڭ شەرمەندىلىكلىرى ئۇلارغا ئېغىر كېلەتتى.⁽³²⁾

³² ئايەتنىڭ بىرنەچچە تەرجىمىلىرى بار. بىزنىڭچە مەنىسى شۇكى، ئىبادەت سورۇنلىرىدا بولغان
ساخنىپەزلىك، ئار-نومۇسىزلىقلار سورۇنغا قاتناشقان ئىخلاسمەنلەرنى ناھايىتى ئازابلىغان، ئۇلار

¹⁹ مانا، مەن شۇ تاپتا سېنى خارلىغانلارنىڭ ھەممىسىنى بىر تەرەپ قىلىمەن،

ئاقساق بولغان قىزنى ⁽³³⁾ قۇتقۇزىمەن؛

تالاغا ھەيدىۋېتىلگەن قىزنى يىغىمەن؛

دەل ئۇلار خورلانغان بارلىق زېمىنلاردا ئۇلارنى ئۆزۈمگە مەدھىيە كەلتۈرگۈچى،
شۆھرەت بولغۇچى قىلىپ تىكلەيمەن ⁽³⁴⁾.

²⁰ مەن شۇ تاپتا، يەنى سىلەرنى يىغقان ۋاقىتتا، سىلەرنى ئۆيگە ئېچىپىلىمەن؛
چۈنكى مەن كۆز ئالدىڭلاردا سىلەرنى ئاسارەتتىن ئازادلىققا چىقارغىنىمدا،
سىلەرنى يەر يۈزىدىكى بارلىق ئەللەر ئارىسىدا شۆھرەتلىك، ئۆزەمگە
مەدھىيە كەلتۈرگۈچى قىلىمەن ⁽³⁵⁾،
— دەيدۇ پەرۋەردىگار.

بۇنىڭغا چىدىماي مۇشۇ ھېيتلارغا، ئىبادەت سورۇنلىرىغا قاتناشماي تارقىلىپ كەتكەندى. شۇڭا
خۇدا: «مەن ئۇلارنى يىغىمەن» — دەيدۇ. «يەش». 13:1 نى كۆرۈڭ.

³³ «قىز» — مۇشۇ يەردە ئىسرائىلنى كۆرسىتىدۇ.

³⁴ ياكى «ئۇلارنى تەربىيەلەش ئوبيېكتى ۋە نام-شۆھرەتلىك قىلىپ تىكلەيمەن».

³⁵ ياكى «سىلەرنى... نام-شۆھرەتلىك ۋە تەربىيەلەش ئوبيېكتى قىلىمەن».

قوشۇمچە سۆز

روشنەنكى، زەفانىيا: «ئەمدى تەختىمىزدە ئادىل بىر پادىشاھ ئولتۇرىدۇ، ھەممە ئىش جايىغا چۈشىدۇ» دېگەندەك ھەرقانداق ئاددىي بىر خيالغا يول قويمايتتى. ئۇنىڭ بىرىنچى بېشارىتى دەرۋەقە يەر يۈزىدىكى بارلىق رەزىللىككە قارىتىلغان: –

«مەن يەر يۈزىدىن ھەممىنى قۇرۇتۇۋېتىمەن، – دەيدۇ پەرۋەردىگار؛

– ئىنسان ھەم ھايۋاننى قۇرۇتۇۋېتىمەن،

ئاسماندىكى ئۇچار-قاناتلار ھەم دېڭىزدىكى بېلىقلارنى،

بارلىق پۈتلىكاشاڭلارنى رەزىل ئادەملەر بىلەن تەڭ قۇرۇتۇۋېتىمەن،

ئىنسانىيەتنى يەر يۈزىدىن ئۈزۈپ تاشلايمەن، – دەيدۇ پەرۋەردىگار.

– شۇنىڭ بىلەن مەن يەھۇدا ئۈستىگە،

بارلىق يېرۇسالېمدىكىلەر ئۈستىگە قولۇمنى سوزىمەن؛

مۇشۇ يەردە «بائال» نىڭ قالدۇقىنى،

«قېمار» لارنىڭ نامىنى كاھىنلار بىلەن بىللە ئۈزۈپ تاشلايمەن؛

شۇنداقلا ئۆگزىدە تۇرۇپ ئاسماندىكى جىسىملارغا باش ئۇرىدىغانلارنى،

پەرۋەردىگارغا باش ئۇرۇپ، شۇنداقلا ئۇنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىپ

تۇرۇپ، «مالكام» نىڭ نامى بىلەنمۇ قەسەم قىلىدىغانلارنى،

پەرۋەردىگاردىن تەزگەنلەرنى،

پەرۋەردىگارنى ئىزدەيمەيدىغان ياكى ئۇنىڭدىن يول سورىمىغانلارنىمۇ ئۈزۈپ

تاشلايمەن» (6:2-1).

يۇقىرىدا ئېيتقىنىمىزدەك، ھەققانىي بىر ھۆكۈمدارنىڭ بولغىنى ھەققانىي

بىر ئەلنىڭ بولىدىغانلىقىغا كاپالەت ئەمەس. پەقەت پۈتكۈل بىر ئەل ياكى ھېچ

بولمىغاندا ئۇلاردىن «تارازا باسقۇدەك» بىر قىسىم ئادەملەر خۇدانى ئىزدىگەن بولسا،

ئاندىن خۇدا شۇ ئەلنىڭ ئىشلىرىنى ئوڭشىشى مۇمكىن (خۇدا ئىبراھىمغا: «سودوم

شەھىرىدە ھەققانىي ئادەمدىن ئەللىكى بولسا، مەن ئۇنى (شەھەرنى)

ھالاك قىلمايمەن» – دېدى («يار»، 18:16-33 نى كۆرۈڭ).

بارلىق ئوقۇرمەنلەرنىڭ دىققىتىگە ئەرزىيدۇكى، 4-6-ئايەت بويىچە، خۇدانىڭ

جازالىرى تۆت خىل ئادەملەرنىڭ بېشىغا چۈشىدۇ: –

(1) «شۇنداقلا ئۆگزىدە تۇرۇپ ئاسماندىكى جىسىملارغا باش ئۇرىدىغانلارنى، پەرۋەردىگارغا باش ئۇرۇپ، شۇنداقلا ئۇنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىپ تۇرۇپ، «مالكام» نىڭ نامى بىلەنمۇ قەسەم قىلىدىغانلارنى» - بۇتپەرەسلەر، يەنى خۇدانىڭ ئورنىغا ھەرقانداق باشقا ئىش-نەرسە (مەسىلەن، يۇلتۇز، قۇياش، پۇل، ھوقۇق، نام-شۆھرەت، شەخسىي ياكى ئائىلىدىكى بەخت) نى قويغانلار؛

(2) «پەرۋەردىگاردىن تەزگەنلەر» - رەب پەرۋەردىگارنى تونۇغان بىراق ئۇنىڭ يولىدىن ۋاز كەچكەنلەر؛

(3) «پەرۋەردىگارنى ئىزدىمەيدىغانلار»؛

(4) «ئۇنىڭدىن يول سورىمىغانلار».

خۇدانىڭ مەقسىتى، ھەربىرىمىزنىڭ مېھىر-مۇھەببەتلىك مۇناسىۋەتتە ئۆزىنى تونۇپ-بىلىشىدىن ئىبارەتتۇر. ئۇ ھەممىمىزنى مېھرىبانلىقنىڭ توختاۋسىز ئىپادىلىرى بىلەن ئۆزىگە ئۈزلۈكسىز جەلپ قىلماقتا؛ ھېچقايسىمىز ھەركۈنى ئۇنىڭ ئىلتىپاتلىرىدىن بەھرىمەنسز ئەمەسمىز. بۇ سوۋغىلار سوۋغا بەرگۈچىنى ئىزدەشكە تۈرتكە بولمىسا، ئەمدى بىز دۇنيادا ئەڭ بىپەرۋا ۋە نادان كىشىلەر بولۇپ قالمايمىزمۇ؟ «..خۇدانىڭ مېھرىبانلىقىنىڭ سېنى توۋا قىلىش يولىغا باشلايدىغانلىقىنى ھېچ بىلمەي، ئۇنىڭ مېھرىبانلىقى، كەڭ قورساقلىقى ۋە سەۋر-تاقىتىنىڭ موللۇقىغا سەل قاراۋاتامسەن؟» («رىم» 4:2). قەدىرلىك ئوقۇرمەن، سىزچۇ؟ ئۆزىڭىز خۇدانى ئىزدىدىڭىزمۇ؟ ئىزدىمىگەن بولسىڭىز، سىزنىڭ پۈتۈن ھاياتىڭىزدىكى نىشان يوق بىر نەرسىنى قوغلاشقا باراۋەر ئەمەسمۇ، ھاياتىڭىز مۇتلەق ئىسرەپ بولغان ئەمەسمۇ؟

خۇدا ناخشا ئېيتامدۇ؟

3-باب، 17-ئايەتتىكى جاۋاب شۇكى، ئۇ ناخشىلارنى ئېيتىدۇ (بەزى تەرجىمىلىرى «تەنتەنىلىك بىلەن نىدا قىلىدۇ»). خۇدا ئىنساننى ئۆزى ئۈچۈن ياراتقان؛ ئىنسان بالىلىرىنىڭ ئۇنىڭ ھەقىقىتىدىن، مېھرى-شەپقىتىدىن بولغان شادلىقى خۇدانىڭ ئۆزىگە شادلىق ئېلىپ كېلىدۇ. شۇنىڭدەك خۇدانىڭ شادلىقىغا تەشنا بولۇپ ئۇنى نىشان قىلغانلار ئۈچۈن ھەممە ئىشلار شادلىق بىلەن ئاخىرلىشىدۇ. رەب ئەيسا مەسىھ مۇنداق دېدى: «مېنىڭ خۇشاللىقىم سىلەردە بولسۇن ۋە شۇنىڭدەك خۇشاللىقلىقلار تولۇپ تاشسۇن دەپ، مەن بۇلارنى سىلەرگە ئېيتتىم... ھازىرغىچە مېنىڭ نامىم بىلەن ھېچنەمە تىلىمىدىڭلار. ئەمدى تىلەڭلار، ئېرىشىسىلەر، بۇنىڭ بىلەن شادلىقلىقلار تولۇپ تاشىدۇ!» (يۇھ. «11:15، 24:16»).